

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
YURISTLAR MALAKASINI OSHIRISH MARKAZI

"KELISHILGAN"

O'zbekiston Respublikasi
Adliya vazirligi Huquqiy xizmat
ko'rsatishni tartibga solish
boshqarmasi boshlig'i

 _____ D. Umarov

2022-yil 28 - oktabr

"TASDIQLAYMAN"

O'zbekiston Respublikasi
Adliya vazirligi qoshidagi
Yuristlar malakasini oshirish
markazi direktori

 _____ Sh. Rabiyeu

2022-yil 28 - oktabr

"XO'JALIK BOSHQARUV ORGANLARI YURIDIK XIZMATI XODIMLARINING
(YURISKONSULTLAR) MALAKASINI OSHIRISH" KURSI BO'YICHA

O'QUV DASTURI

(malaka oshirish)

O'quv dasturi Yuristlar malakasini oshirish markazi O'quv va ilmiy-uslubiy Kengashining
2022-yil _____ dagi yig'ilishida muhokama qilingan va ma'qullangan
(____-sonli bayonnoma).

Toshkent – 2022

**“Xo‘jalik boshqaruv organlari hokimiyati yuridik xizmati xodimlarining (yuriskonsultlar)
malakasini oshirish”
O‘QUV KURSINING MAZMUNI**

I. Kirish

Mamlakatimizda davlat organlari va tashkilotlari faoliyatini, ayniqsa o‘rta va quyi bo‘g‘inda huquqiy jihatdan ta‘minlash hamda ularga sifatli va professional yuridik xizmat ko‘rsatishga qaratilgan islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Shu bilan birga, sohaga tajribali kadrlarning jalb qilinishidagi kamchiliklar hujjatlar loyihalarining iqtisodiy, moliyaviy va huquqiy ekspertizadan o‘tkazilishi sifatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Natijada qabul qilinayotgan qarorlar va boshqa hujjatlar ko‘p hollarda joylarda jismoniy va yuridik shaxslarning e‘tirozlariga sabab bo‘lmoqda.

Shu bois, xo‘jalik boshqaruv organlari va tashkilotlari faoliyatida qonuniylkni yanada mustahkamlash hamda ularning xodimlari huquqiy madaniyatini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

O‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi “Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2733-son qarori hamda 2021-yil 10-fevraldagi PF-6166-son “Qonun hujjatlarni ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmonlarida belgilagan talablarga mos keladi.

II. Kursning maqsadi

Xo‘jalik boshqaruv organlari yuridik xizmati xodimlarining (yuriskonsultlar) quyidagi yo‘nalishlar bo‘yicha nazariy bilimlarini oshirish, ko‘nikmalarini rivojlantirish:

1-modul bo‘yicha: O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi “Qonunchilik hujjatlari ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-6166-son Farmonining mazmun-mohiyati, “Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2733-son Prezident qaroriga ko‘ra yuridik xizmatlarning qonun ustuvorligini ta‘minlashga doir funksiyalari jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlarini ko‘rib chiqishda qonuniylkni ta‘minlash borasidagi yuridik xizmatning funksiyalari, korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari hamda uni amalga oshirishda yuridik xizmatning roli hamda yuridik xizmat faoliyatida hujjatlar loyihalarining yuridik texnikasi

2-modul bo‘yicha: O‘zbekiston Respublikasining “Ma‘muriy tartib-taomillar to‘g‘risida”gi qonunning mazmuni va mohiyati, Ma‘muriy sud ishlarini yuritish to‘g‘risidagi kodeksining mazmun-mohiyati, iqtisodiy-protsessual, fuqarolik-protsessual va jinoyat-protsessual qonunchiligiga hamda jinoyat va ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi qonunchiliklariga kiritilgan oxirgi o‘zgartish va qo‘shimchalar;

3-modul bo‘yicha: mehnat haqidagi qonunchilikka rioya etilishi va mehnat intizomini mustahkamlashda yuridik xizmatning o‘rni, jamoa shartnomasi va ichki mehnat tartibi qoidalarini ishlab chiqish hamda ijrosini ta‘minlashda yuridik xizmatning ishtiroki, mehnat shartnomasini tuzish, unga o‘zgartirish kiritish va bekor qilishning ayrim masalalari, o‘rindoshlik asosida ishlashning o‘ziga xos xususiyatlari, ishga tiklash haqidagi nizolarni sudda ko‘rishning alohida xususiyatlari hamda yangi tahrirdagi Mehnat kodeksidagi yangiliklar;

4-modul bo‘yicha: kompleks tadbirkorlik litsenziyasi shartnomasi va uning asosiy qoidalari, tovar belgisi va xizmat ko‘rsatish belgisini ro‘yxatdan o‘tkazishning asosiy qoidalari, tovar chiqarilgan joy nomini huquqiy jihatdan muhofaza qilish hamda ixtiroga patent berishning asosiy qoidalari, tovar belgisiga bo‘lgan huquqni boshqa shaxsga berish to‘g‘risidagi hamda patentga bo‘lgan huquqni

boshqa shaxsga o'tkazish to'g'risidagi shartnoma hamda mualliflik va turdosh huquq ob'ekti hamda uni taqdim etish vaqtini tasdiqlash masalalari;

5-modul bo'yicha: yuridik xizmatlarning shartnomalarni tuzish, bajarish, o'zgartirish va bekor qilishga oid funksiyalari, shartnomaviy munosabatlardan kelib chiqadigan majburiyatlarni bajarilishini ta'minlashda yuridik xizmatning o'rni, yuridik xizmat tomonidan mulkni saqlash bo'yicha huquqiy ta'minlash ishlarini tashkil qilish, yuridik xizmatning da'vo ishlarini olib borish, mulkiy va boshqa manfaatlarni huquqiy himoya qilish funksiyasi, yuridik xizmatning tekshirishlar, taftishlar va xatlovlarda hamda ularga oid hujjatlar bo'yicha huquqiy xulosalar berishdagi ishiroki hamda yuridik xizmatlar faoliyatida outsorsing masalalari;

6-modul bo'yicha: inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha xalqaro va milliy mexanizmlar, milliy qonunchilik va xalqaro mehnat standartlarga muvofiq kafolatlangan mehnat huquqlarini ta'minlash masalalari, xalqaro shartnomalarning O'zbekiston Respublikasi huquqiy tizimidagi ahamiyati hamda xalqaro arbitraj va Arbitraj kelishuvi;

7-modul bo'yicha: Yuridik xizmatlar faoliyatida shaxslararo munosabatlar va muloqot psixologiyasi, nizoli vaziyatlar va jamoda nizolarni hal etishning samarali usullari.

III. Kursning vazifalari

Davlat organlari va mahalliy davlat hokimiyati yuridik xizmati xodimlarining (yuriskonsultlar) quyidagi yo'nalishlar bo'yicha nazariy bilimlarini oshirish, ko'nikmalarini rivojlantirish:

Qonun ustuvorligini ta'minlashda yuridik xizmatlarning roli;

Ma'muriy tartib taomillar va protsessual qonunchilikni qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari;

Mehnat qonunchiligiga rioya etilishi bilan bog'liq masalalar;

Intellektual mulk huquqi ob'ektlarining huquqiy muhofazasi;

Shartnomaviy-huquqiy va talabnoma-da'vo ishlarini yuritish, mulkiy hamda boshqa manfaatlarni himoya qilinishini ta'minlash;

Yuridik xizmatlar faoliyatida xalqaro-huquqiy standartlar;

Yuridik xizmat xodimlariga qo'yiladigan zamonaviy talablar

IV. Yuriskonsultlarning bilim, ko'nikmalariga (kompetentlik) qo'yiladigan kasbiy malaka talablari

Quyidagilar o'quv dasturini o'zlashtirgan tinglovchilarga qo'yiladigan kasbiy malaka talablari hisoblanadi:

qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar ijrosini tashkil eta olish ko'nikmalariga ega bo'lish;

murojaatlar bilan ishlash, ish yuritish va ijro intizomini ta'minlash ko'nikmalariga ega bo'lish;

huquqiy targ'ibot va aholining huquqiy savodxonligini oshirishga doir faoliyatni amalga oshirish ko'nikmalariga ega bo'lish;

faoliyatida korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvini oldini olish bo'yicha zarur bilimlarni egallash;

o'z ish faoliyati samaradorligini oshirish uchun zamonaviy axborot texnologiyalari va "Elektron hukumat" tizimidan samarali foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lish;

ma'muriy tartib-taomillar to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarini mohiyatini bilish;

yuridik nutq, notiqlik va yozma nutq mahoratiga ega bo'lish;

muloqot psixologiyasining ish faoliyatida o'rni va ahamiyati hamda jamoadagi konfliktli vaziyatlar, ularni bartaraf etish imkoniyatlari haqida bilish;

xizmat ko'rsatayotgan davlat organ va tashkilotining mulkiy va boshqa manfaatlarini ishonchli himoya qilinishini ta'minlay olish ko'nikmalariga ega bo'lish.

V. Kutilayotgan natijalar

Kurs yakunida tinglovchilar qonun ustuvorligini ta'minlashda yuridik xizmatlarning roli; ma'muriy tartib taomillar va protsessual qonunchilikni qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari; mehnat qonunchiligiga rioya etilishi bilan bog'liq masalalar; intellektual mulk huquqi ob'ektlarining huquqiy muhofazasi; shartnomaviy-huquqiy va talabnoma-da'vo ishlarini yuritish, mulkiy hamda boshqa manfaatlarni himoya qilinishini ta'minlash; yuridik xizmatlar faoliyatida xalqaro-huquqiy standartlar; yuridik xizmat xodimlariga qo'yiladigan zamonaviy talablarga oid nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni egallaydilar.

**“Davlat organlari va mahalliy davlat hokimiyati yuridik xizmati xodimlarining (yuriskonsultlar) malakasini oshirish” o‘quv kursining
MAVZULAR REJASI**

№	Modul va mavzular nomi	Mashg‘ulotlarga ajratilgan soatlar			
		Ma‘ruza	Seminar-treing	Amaliy mashg‘ulot	Jami
1-modul. Qonun ustuvorligini ta‘minlashda yuridik xizmatlarning roli					
1.	O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi “Qonunchilik hujjatlari ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-6166-son Farmonining mazmun-mohiyati.	2	-	-	2
2.	“Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2733-son Prezident qaroriga ko‘ra yuridik xizmatlarning qonun ustuvorligini ta‘minlashga doir funksiyalari	-	2	-	2
3.	Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlarini ko‘rib chiqishda qonuniyligni ta‘minlash borasidagi yuridik xizmatning funksiyalari	-	2	-	2
4.	Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari hamda uni amalga oshirishda yuridik xizmatning roli	-	2	-	2
5.	Yuridik xizmat faoliyatida hujjatlar (<i>buyruqlar, shartnomalar va yuridik tusdagi boshqa hujjatlar</i>) loyihalarining yuridik texnikasi	-	-	2	2
2-modul. Ma‘muriy tartib taomillar va protsessual qonunchilikni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari					
6.	O‘zbekiston Respublikasining “Ma‘muriy tartib-taomillar to‘g‘risida”gi qonunning mazmuni va mohiyati	2	-	-	2
7.	O‘zbekiston Respublikasi Ma‘muriy sud ishlarini yuritish to‘g‘risidagi kodeksining mazmun-mohiyati	2	-	-	2
8.	O‘zbekiston Respublikasining iqtisodiy-protsessual hamda fuqarolik-protsessual qonunchiligiga kiritilgan oxirgi o‘zgartish va qo‘shimchalar	2	2	-	4
9.	O‘zbekiston Respublikasining jinoyat-protsessual qonunchiligiga kiritilgan oxirgi o‘zgartish va qo‘shimchalar	2	-	-	2
10.	O‘zbekiston Respublikasining jinoyat va ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi qonunchiliklariga kiritilgan oxirgi o‘zgartish va qo‘shimchalar	2	-	-	2
3-modul. Mehnat qonunchiligiga rioya etilishi bilan bog‘liq masalalar					
11.	Mehnat haqidagi qonunchilikka rioya etilishi va mehnat intizomini mustahkamlashda yuridik xizmatning o‘rni	-	2	-	2

12.	Jamoa shartnomasi va ichki mehnat tartibi qoidalarini ishlab chiqish hamda ijrosini ta'minlashda yuridik xizmatning ishtiroki	-	-	2	2
13.	Mehnat shartnomasini tuzish, unga o'zgartirish kiritish va bekor qilishning ayrim masalalari. O'rindoshlik asosida ishlashning o'ziga xos xususiyatlari	2	2	2	6
14.	Ishga tiklash haqidagi nizolarni sudda ko'rishning alohida xususiyatlari	-	-	2	2
15.	Yangi tahrirdagi Mehnat kodeksidagi yangiliklar	-	2	-	2
4-modul. Intellektual mulk huquqi ob'ektlarining huquqiy muhofazasi					
16.	Kompleks tadbirkorlik litsenziyasi shartnomasi va uning asosiy qoidalari	-	-	2	2
17.	Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazishning asosiy qoidalari	2	-	-	2
18.	Tovar chiqarilgan joy nomini huquqiy jihatdan muhofaza qilish hamda ixtiroga patent berishning asosiy qoidalari	2	-	-	2
19.	Tovar belgisiga bo'lgan huquqni boshqa shaxsga berish to'g'risidagi hamda patentga bo'lgan huquqni boshqa shaxsga o'tkazish to'g'risidagi shartnoma	-	2	-	2
20.	Mualliflik va turdosh huquq ob'ekti hamda uni taqdim etish vaqtini tasdiqlash masalalari	-	-	2	2
5-modul. Shartnomaviy-huquqiy va talabnoma-da'vo ishlarini yuritish, mulkiy hamda boshqa manfaatlarni himoya qilinishini ta'minlash					
21.	Yuridik xizmatlarning shartnomalarni tuzish, bajarish, o'zgartirish va bekor qilishga oid funksiyalari	-	-	2	2
22.	Shartnomaviy munosabatlardan kelib chiqadigan majburiyatlarni bajarilishini ta'minlashda yuridik xizmatning o'rni	2	-	-	2
23.	Yuridik xizmat tomonidan mulkni saqlash bo'yicha huquqiy ta'minlash ishlarini tashkil qilish	-	2	-	2
24.	Yuridik xizmatning da'vo ishlarini olib borish, mulkiy va boshqa manfaatlarni huquqiy himoya qilish funksiyasi. Yuridik xizmatning tekshirishlar, taftishlar va xatlovlarda hamda ularga oid hujjatlar bo'yicha huquqiy xulosalar berishdagi ishiroki	-	-	2	2
25.	Yuridik xizmatlar faoliyatida autsorsing masalalari	-	-	2	2
6-modul. Yuridik xizmatlar faoliyatida xalqaro-huquqiy standartlar					
26.	Inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha xalqaro va milliy mexanizmlar	2	-	-	2
27.	Milliy qonunchilik va xalqaro mehnat standartlarga muvofiq kafolatlangan mehnat huquqlarini ta'minlash masalalari	-	2	-	2
28.	Xalqaro shartnomalarning O'zbekiston Respublikasi huquqiy tizimidagi ahamiyati	-	2	-	2
29.	Xalqaro arbitraj va Arbitraj kelishuvi	-	-	2	2
7-modul. Yuridik xizmat xodimlariga qo'yiladigan zamonaviy talablar					
30.	Yuridik xizmatlar faoliyatida shaxslararo munosabatlar va muloqot psixologiyasi. Nizoli vaziyatlar va jamoda nizolarni hal etishning samarali usullari	-	-	2	2
Yakuniy sinov		-	-	6	6
J A M I:		22	22	28	72

O'QUV MATERIALINING MAZMUNI

1-modul. QONUN USTUVORLIGINI TA'MINLASHDA YURIDIK XIZMATLARNING ROLI

1-mavzu: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi "Qonunchilik hujjatlari ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6166-son Farmonining mazmun-mohiyati

Tashkiliy, ijro va nazorat faoliyatining yagona tizimi. Qonunlar, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon, qaror, farmoyish va topshiriqlarining amalga oshirilishi bo'yicha nazorat va hisobdorlikni tashkil etish tartibi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi va Vazirlar Mahkamasi apparati, davlat boshqaruvi organlari, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar, tuman va shaharlar hokimliklarida ishlarni tashkil qilish va ijro intizomini mustahkamlashning asosiy yo'nalishlari. "Ijro.gov.uz" ijro intizomi idoralararo yagona elektron tizimiga qonunlar, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon, qaror, farmoyish va topshiriqlarining ijrosi bo'yicha nazorat va hisobdorlikni tashkil etish sxemasi. Ijro intizomini mustahkamlash bo'yicha ustuvor vazifalar.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlari to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi "Qonunchilik hujjatlari ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6166-son Farmoni.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

2-mavzu: "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2733-son Prezident qaroriga ko'ra yuridik xizmatlarning qonun ustuvorligini ta'minlashga doir funksiyalari

Davlat organlari va tashkilotlari yuridik xizmatlari faoliyatining asosiy yo'nalishlari. Davlat organlari va tashkilotlarining yuridik xizmati to'g'risida Nizom. Yuridik xizmat. Yuridik xizmat faoliyatining asosiy yo'nalishlari va funksiyalari. Yuridik xizmatning huquqlari, majburiyatlari va javobgarligi. Davlat organlari va tashkilotlarining yuridik xizmati to'g'risida Nizomning bajarilishini nazorat qilish. Davlat organlari va tashkilotlari yuridik xizmat xodimlarining martaba darajalari to'g'risidagi Nizom.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlari to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2733-son qarori.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

3-mavzu: Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlarini ko'rib chiqishda qonuniylikni ta'minlash borasidagi yuridik xizmatning funksiyalari

"Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi qonunining maqsadi va qo'llanilish sohasi. Murojaatlarni ko'rib chiqishning asosiy prinsiplari. Murojaatlarning shakllari va turlari hamda ularga qo'yiladigan talablar. Jismoniy shaxslarni va yuridik shaxslarning vakillarini qabul qilish tartibi. Xalq qabulxonalar va virtual qabulxonalar hamda ularning asosiy vazifalari, huquq va majburiyatlari. Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaat etish huquqlari kafolatlari. Murojaatlarni berish va ularni ko'rib chiqish tartibi. Nizolarni hal etish. Moddiy zararning

o'rnini qoplash va ma'naviy ziyonni kompensatsiya qilish. Murojaatlar to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslar murojaatlari to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 9-yanvardagi "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PF-5618-sonli Farmoni.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

4-mavzu: Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari hamda uni amalga oshirishda yuridik xizmatning roli

Korrupsiya tushunchasi, turlari, sabablari va ijtimoiy xavfliligi. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatini amalga oshirishga qaratilgan normativ hujjatlar. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosati va uni amalga oshirish mexanizmlari. Korrupsiyaviy huquqbuzarliklar uchun javobgarlik. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatini amalga oshirishda yuridik xizmatning o'rne.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-iyundagi PF-6013-sonli "O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 829-sonli "Korrupsiyaga oid huquqbuzarlik haqida xabar bergan yoki korrupsiyaga qarshi kurashishga boshqa tarzda ko'maklashgan shaxslarni rag'batlantirish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-iyuldagi PF-6257-sonli "Korrupsiyaga qarshi murosasiz munosabatda bo'lish muhitini yaratish, davlat va jamiyat boshqaruvida korrupsiyaviy omillarni keskin kamaytirish va bunda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-iyuldagi PQ-5177-sonli "Korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 12-yanvardagi PQ-81-sonli "Korrupsiyaga qarshi kurashish ishlarining samaradorligini reyting baholash tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi PQ-240-sonli "Davlat boshqaruvi sohasida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish mexanizmlarini takomillashtirish va ushbu sohada jamoatchilik ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
10. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 829-son "Korrupsiyaga oid huquqbuzarlik haqida xabar bergan yoki korrupsiyaga qarshi kurashishga boshqa tarzda ko'maklashgan shaxslarni rag'batlantirish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://anticorruption.uz/uzc>.

5-mavzu: Yuridik xizmat faoliyatida hujjatlar (*buyruqlar, shartnomalar va yuridik tusdagi boshqa hujjatlar*) loyihalarining yuridik texnikasi

Yuriskonsultlar huquqni qo'llash faoliyati jarayonida qo'llaniladigan buyruqlar, farmoyishlar, shartnomalar, talabnomalar, ishonchnomalar, da'vo arizasi, murojaatlar, yuridik xulosa, bayonnoma, dalolatnoma. Yuriskonsultlar huquqni qo'llash faoliyati jarayonida mavjud bo'ladigan yuridik tusdagi boshqa hujjatlar loyihalari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatining shartnomaviy-huquqiy bazasi to'g'risida qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi.
3. Otaxonov F., Qodirov K., Otaxonov S., Xajiev N. Fuqarolik-huquqiy shartnomalar (amaliy qo'llanma), -T.: 2010.
4. Najimov M.K., Saydullaev Sh.A. Qonunchilik texnikasi. O'quv-uslubiy qo'llanma. -T.: TDYUI, 2009.
5. Najimov M.K., Saydullaev Sh.A. Qonunchilik texnikasi. O'quv qo'llanma. Qayta ishlangan va to'ldirilgan 2-nashr. -T.: TDYUI, 2009.
6. Tomin V.A. Yuridicheskaya texnika: uchebnoe posobie / V.A.Tomin. — Sankt-Peterburg: Sankt-Peterburgskiy yuridicheskii institut (filial) Akademii Generalnoy prokuratur Rossiyskoy Federatsii, 2015.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.

2-modul. MA'MURIY TARTIB TAOMILLAR VA PROTSESSUAL QONUNCHILIKNI QO'LLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

6-mavzu: O'zbekiston Respublikasining "Ma'muriy tartib-taomillar to'g'risida"gi qonunning mazmuni va mohiyati

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aholiga davlat xizmatlari ko'rsatishning milliy tizimini tubdan isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni xaqida. Davlat xizmatlari ko'rsatish tizimini takomillashtirish masalalari. Davlat xizmatlari ko'rsatishning ayrim turlari yuzasidan Ma'muriy reglament xaqida. Ma'muriy reglamentlar va ularning mazmun-mohiyati.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ma'muriy tartib-taomillar to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining "Lisenzialash, ruxsat berish va xabardor qilish tartib-taomillari to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi kodeksi.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

7-mavzu: O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi kodeksining mazmun-mohiyati

Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi kodeksga kiritilgan o'zgartish va qo'shimchalar mazmuni va mohiyati. Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi kodeksga kiritilgan yangi moddalarning yuridik tavsifi va ularning advokat faoliyatidagi ahamiyati. Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi qonunchilikni takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy sud ishlarini yuritish to'g'risidagi kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Qonuni 2020-yil 10-martdagi "Sud ishlarini yuritish tartibi takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi O'RBQ-607-son Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 12-yanvardagi "Sud qarorlarini qayta ko'rish instituti takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy sud ishlarini

yuritish to'g'risidagi kodeksiga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish haqida"gi O'RQ-662-son Qonuni.

4. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartishlar kiritish to'g'risida"gi O'RQ-683-son Qonuni.

5. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 16-avgustdagi "Er uchastkalarini ajratish va ulardan foydalanish, shuningdek yerlarni hisobga olish va davlat yer kadastrini yuritish tizimi takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi O'RQ-708-son Qonuni.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

8-mavzu: O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy-protsessual hamda fuqarolik-protsessual qonunchiligiga kiritilgan oxirgi o'zgartish va qo'shimchalar

Iqtisodiy-protsessual va fuqarolik-protsessual kodekslaridagi ohirgi o'zgartish va qo'shimchalar mazmun-mohiyati va ularga kiritilgan yangi moddalarning yuridik tavsifi va ahamiyati. Yuridik xizmatlar tomonidan iqtisodiy-protsessual va fuqarolik-protsessual qonunchilikka kiritilgan yangiliklarning mazmun-mohiyatini aholiga yetkazishning ahamiyati. Iqtisodiy-protsessual va fuqarolik-protsessual qonunchilikni takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy-protsessual kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy-protsessual kodeksiga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik-protsessual kodeksi.
4. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartishlar kiritish to'g'risida"gi Qonuni.

Internet saytlari

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://paruz.uz>.

9-mavzu: O'zbekiston Respublikasining jinoyat-protsessual qonunchiligiga kiritilgan oxirgi o'zgartish va qo'shimchalar

Jinoyat-protsessual kodeksiga kiritilgan o'zgartish va qo'shimchalar mazmuni va mohiyati. Jinoyat-protsessual kodeksiga kiritilgan yangi moddalarning yuridik tavsifi va ularning advokat faoliyatidagi ahamiyati. Jinoyat protsessi bosqichlari. Jinoyat protsessi ishtirokchilari. Himoya, advokat va advokat faoliyati. Himoyalannuvchi huquqlari. Jinoyat-protsessual qonunchiligini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasining Jinoyat hamda Jinoyat-protsessual kodekslariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Qonuni.

Internet saytlari

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://paruz.uz>.

10-mavzu: O'zbekiston Respublikasining jinoyat va ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi qonunchiliklariga kiritilgan oxirgi o'zgartish va qo'shimchalar

Davlatning jinoyatchilikka qarshi kurashish siyosati. Jinoyat kodeksiga kiritilgan o'zgartish va qo'shimchalar mazmuni va mohiyati. Jinoyat kodeksiga kiritilgan yangi moddalarning yuridik tavsifi va ularning advokat faoliyatidagi ahamiyati. Jinoyat, jinoyat uchun jazo, jazo koloniyalari, maxkumlar huquq va majburiyatlar. Jinoyat qonunchiligini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari.

Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi qonunchiligidagi islohotlar. Ma'muriy javobgarlik tug'risidagi kodeksiga kiritilgan o'zgartish, qo'shimchalar va yangiliklarning ahamiyati.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasining Jinoyat hamda Jinoyat-protsessual kodekslariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi.

Internet saytlari

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://paruz.uz>.

3-modul. MEHNAT QONUNCHILIGIGA RIOYA ETILISHI BILAN BOG'LIQ MASALALAR

11-mavzu: Mehnat haqidagi qonunchilikka rioya etilishi va mehnat intizomini mustahkamlashda yuridik xizmatning o'rni

Mehnat jamolarida mehnat tartibi. Intizom to'g'risidagi ustav va nizomlar. Xodimning burchlari. Ish beruvchining burchlari. Xodimlarni ularga yuklatilgan mehnat vazifalari bilan tanishtirish. Mehnat intizomini ta'minlash. Korxonada ichki mehnat tartibi qoidalari namunasi. Intizomiy jazolar. Intizomiy jazolarni qo'llanish tartibi. Intizomiy jazoning amal qilish muddati. Intizomiy jazoning amal qilish muddati.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "Kasaba uyushmalari, ularning huquqlari va faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining «Aholi bandligi to'g'risida»gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 1998-yil 17-apreldagi 12-sonli "Sudlar tomonidan mehnat shartnomasi (kontrakti)ni bekor qilinishini tartibga soluvchi qonunlarning qo'llanilishi haqida"gi qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksiga sharhlar. Mualliflar jamoasi. – T., 2008.
6. Gasanov M.Yu., Sokolov Ye.A. O'zbekiston Respublikasida mehnat shartnomalari (kontrakt). – T., 1-2-tomlar. 1996.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

12-mavzu: Jamoa shartnomasi va ichki mehnat tartibi qoidalarini ishlab chiqish hamda ijrosini ta'minlashda yuridik xizmatning ishtiroki

Jamoa shartnomasi, jamoa kelishuvlarining tushunchasi va maqsadi. Jamoa shartnomalarining mazmuni va tuzilishi. Jamoa shartnomalari va kelishuvlarining bajarilishini ta'minlash. Jamoa shartnomasi va kelishuvlarini bajarishning kafolatlari. Jamoa shartnomasi va kelishuvlari bajarilishini ta'minlashning huquqiy vositalari. Jamoa shartnomasi va kelishuvi shartlarini buzganlik uchun javobgarlik.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining «Kasaba uyushmalar to'g'risida»gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining «Mehnatni muhofaza qilish to'g'risida»gi Qonuni.
4. Mehnat huquqiy munosabatlaridan kelib chiqadigan nizolar. Amaliy qo'llanma. – T., 2016.
5. Mamasiddiqov M., Fayziyev X. Mehnat nizolari va ularni sudda ko'rish xususiyatlari. Ilmiy-amaliy qo'llanma. – T., 2016.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

13-mavzu: Mehnat shartnomasini tuzish, unga o'zgartirish kiritish va bekor qilishning ayrim masalalari. O'rindoshlik asosida ishlashning o'ziga xos xususiyatlari

Mehnat shartnomasi tushunchasi va turlari. Mehnat shartnomasi taraflarining moddiy javobgarligi. Mehnat shartnomalarini tuzish, o'zgartish va bekor qilish tartibi. Xodimlar vakillik organlarining huquqlari. Mehnat shartnomasini bekor qilish asoslari. Mehnat shartnomasini xodimning va ish beruvchining tashabbusi bilan bekor qilish asoslari va tartibi. Mehnat shartnomasining taraflar ixtiyoriga bog'liq bo'lmagan holatlar bo'yicha bekor qilinishi.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "Kasaba uyushmalari, ularning huquqlari va faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining «Aholi bandligi to'g'risida»gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 1998-yil 17-apreldagi 12-sonli "Sudlar tomonidan mehnat shartnomasi (kontrakti)ni bekor qilinishini tartibga soluvchi qonunlarning qo'llanilishi haqida"gi qarori.
5. Gasanov M.Yu., Sokolov Ye.A. O'zbekiston Respublikasida mehnat shartnomalari (kontrakt). – T., 1-2-tomlar. 1996.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

14-mavzu: Ishga tiklash haqidagi nizolarni sudda ko'rishning alohida xususiyatlari

Ishga tiklash to'g'risidagi nizolar bo'yicha da'vo arizasi va davlat boji. Ishga tiklash to'g'risidagi nizolarni sudda ko'rishga oid protsessual muddatlar. Ishga tiklash to'g'risidagi nizolar bo'yicha uchinchi shaxslar ishtiroki. Ishga tiklash to'g'risidagi ishlarda kelishuv bitimi tuzish tartibi. Ishga tiklash to'g'risidagi nizolar bo'yicha sud qarorining qaytarma ijrosi

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "Kasaba uyushmalari, ularning huquqlari va faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining «Aholi bandligi to'g'risida»gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 1998-yil 17-apreldagi 12-sonli "Sudlar tomonidan mehnat shartnomasi (kontrakti)ni bekor qilinishini tartibga soluvchi qonunlarning qo'llanilishi haqida"gi qarori.
5. Gasanov M.Yu., Sokolov Ye.A. O'zbekiston Respublikasida mehnat shartnomalari (kontrakt). – T., 1-2-tomlar. 1996.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

15-mavzu: Yangi tahrirdagi Mehnat kodeksidagi yangiliklar

Yangi tahrirdagi Mehnat kodeksi qabul qilinishining dolzarbligi. Yakka tartibdagi mehnatga oid munosabatlar va ular bilan bevosita bog'liq ijtimoiy munosabatlarni huquqiy tartibga solishning asosiy prinsiplari. Yangi tahrirdagi Mehnat kodeksini ishlab chiqishda xorijiy davlatlar va xalqaro tashkilotlar tajribasi. Mehnat munosabatlarini tartibga soluvchi alohida xususiyatlar va sharoitlar.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi (yangi tahriri).
2. O'zbekiston Respublikasining "Kasaba uyushmalari, ularning huquqlari va faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining "Aholi bandligi to'g'risida"gi Qonuni.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

4-modul. INTELLEKTUAL MULK HUQUQI OB'EKTLARINING HUQUQIY MUHOFAZASI

16-mavzu: Kompleks tadbirkorlik litsenzyasi shartnomasi va uning asosiy qoidalari

Kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasi, kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasining shakli va uni ro'yxatga olishga qo'yiladigan talablar, kompleks tadbirkorlik bo'yicha qo'shimcha lisenziya, kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasi bo'yicha haq to'lash shakli, lisenziarning majburiyatlari, lisenziarning majburiyatlari, kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasining cheklaydigan shartlari, lisenziarning lisenziatga qo'yiladigan talablar bo'yicha javobgarligi, kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasini o'zgartirish, kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasini bekor qilish, taraflar o'zgarganida kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasining o'z kuchida qolishi, firma nomi o'zgarganida kompleks tadbirkorlik lisenziyasi shartnomasining o'z kuchida qolishi, lisenziya kompleksiga kiradigan alohida huquqning bekor bo'lish oqibatlarini.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksi.
2. "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi direktorining 2009-yil 24-iyun, 72-son "Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish, topshirish va ko'rib chiqish qoidalarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i (ro'yxat raqami 1988, 2009-yil 29-iyul).

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

17-mavzu: Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazishning asosiy qoidalari

Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish va topshirish. Talabnoma topshirish huquqiga ega bo'lgan shaxslar. Adliya vazirligi bilan tovar belgisini ro'yxatdan o'tkazishda talabnoma bo'yicha ishlarni olib boorish. Talabnomani ko'rib chiqish. Yuridik va (yoki) jismoniy shaxslar birlashmasining ular tomonidan ishlab chiqariladigan va (yoki) realizatsiya qilinadigan bir xil sifatga yoki boshqa umumiy tavsiflarga ega bo'lgan tovarlarini belgilash uchun mo'ljallangan tovar belgisi. Qonunga muvofiq muhofaza qilinadigan geografik ko'rsatkichlar va tovar kelib chiqqan joy nomlari bo'lgan belgilar bilan adashtirib yuborish darajasida bir xil yoki ularga aynan o'xshash bo'lgan belgilar.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksi.
2. "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi direktorining 2009-yil 24-iyun, 72-son "Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish, topshirish va ko'rib chiqish qoidalarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i (ro'yxat raqami 1988, 2009-yil 29-iyul).

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

18-mavzu: Tovar chiqarilgan joy nomini huquqiy jihatdan muhofaza qilish hamda ixtiroga patent berishning asosiy qoidalari

Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risidagi qonunchilik. Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisi. Tovar belgisini huquqiy jihatdan muhofaza qilish. Tovar kelib chiqqan joy nomi. Tovar kelib chiqqan joy nomini huquqiy jihatdan muhofaza qilish. Vakolatli davlat organi. Tovar belgisini, tovar kelib chiqqan joy nomini va tovar kelib chiqqan joy nomidan foydalanish huquqini ro'yxatga olish uchun talabnoma berish. Tovar belgisini, tovar kelib chiqqan joy nomini va tovar kelib chiqqan joy nomidan foydalanish huquqini ro'yxatdan o'tkazish uchun beriladigan talabnomaga doir talablar. Tovar belgilari sifatida ro'yxatdan o'tkazilmaydigan belgilar

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksi.

2. "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.

3. O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi direktorining 2009-yil 24-iyun, 72-son "Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish, topshirish va ko'rib chiqish qoidalarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i (ro'yxat raqami 1988, 2009-yil 29-iyul).

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

19-mavzu: Tovar belgisiga bo'lgan huquqni boshqa shaxsga berish to'g'risidagi hamda patentga bo'lgan huquqni boshqa shaxsga o'tkazish to'g'risidagi shartnoma

Tovar belgisiga doir huquqni boshqa shaxsga o'tkazish. Tovar belgisiga doir mutlaq huquq bu huquqning egasi tomonidan shartnoma bo'yicha boshqa shaxsga o'tkazilishi. Tovar belgisidan foydalanish huquqi tovar belgisining egasi (litsenziar) tomonidan litsenziya shartnomasi bo'yicha boshqa shaxsga (litsenziatga) berilishi. Tovar belgisiga doir huquqni boshqa shaxsga o'tkazish to'g'risidagi shartnoma yoki litsenziya shartnomasi Adliya vazirligi ro'yxatdan o'tkazilishi.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksi.
2. "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi direktorining 2009-yil 24-iyun, 72-son "Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish, topshirish va ko'rib chiqish qoidalarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i (ro'yxat raqami 1988, 2009-yil 29-iyul).

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

20-mavzu: Mualliflik va turdosh huquq ob'ekti hamda uni taqdim etish vaqtini tasdiqlash masalalari

Mualliflik huquqi obyekt. Mualliflik huquqi obyektlari bo'lgan asarlar. Mualliflik huquqi obyektlari hisoblanuvchi asarning qismlari, hosila va jamlama asarlar. Mualliflik huquqi obyektlari hisoblanmaydigan materiallar. Rasmiy hujjatlar, ramzlar va belgilarning loyihalariga bo'lgan huquqlar. Mualliflik huquqining yuzaga kelishi. Mualliflik prezumpsiyasi. Mualliflik huquqining muhofaza belgilari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksi.
2. "Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi direktorining 2009-yil 24-iyun, 72-son "Tovar belgisi va xizmat ko'rsatish belgisini ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma tuzish, topshirish va ko'rib chiqish qoidalarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i (ro'yxat raqami 1988, 2009-yil 29-iyul).

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.

5-modul. SHARTNOMAVIY-HUQUQIY VA TALABNOMA-DA'VO ISHLARINI YURITISH, MULKIY HAMDA BOSHQA MANFAATLARNI HIMOYA QILINISHINI TA'MINLASH

21-mavzu: Yuridik xizmatlarning shartnomalarni tuzish, bajarish, o'zgartirish va bekor qilishga oid funksiyalari

Yuridik xizmat tomonidan shartnomalar loyihalari va ular bilan bog'liq huquqiy tusdagi boshqa hujjatlarning qonun hujjatlari talablariga muvofiqligini tekshirish va huquqiy xulosa berish tartibi. Shartnomalarni tuzish, bajarish, o'zgartirish va bekor qilishning belgilangan tartibiga rioya etilishini nazorat qilish. Davlat organi va tashkiloti tomonidan tuzilgan shartnomalarni zarur darajada bajarish va

shartnomaviy munosabatlarni takomillashtirish yuzasidan takliflar ishlab chiqishda ishtirok etish. Majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlash tushunchasi, sivilistik ahamiyati va roli.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik Kodeksi. Birinchi va ikkinchi qismlar.
3. O'zbekiston Respublikasining "Xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining shartnomaviy-huquqiy bazasi to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston respublikasining fuqarolik qonunchiligini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoyishi.
5. Otaxonov F.X. Shartnomalar, da'vo arizalari va hakamlik sudlari /Amaliy qo'llanma. – T.: «Adolat», 2016.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://www.minjust.uz>.

22-mavzu: Shartnomaviy munosabatlardan kelib chiqadigan majburiyatlarni bajarilishini ta'minlashda yuridik xizmatning o'rni

Majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlash tushunchasi, sivilistik ahamiyati va roli, majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlash usullariga ilmiy doktorinal yondoshuvlar va turlanishi, majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlashning an'anaviy usullari, majburiyatlar bajarilishini ta'minlashning zamonaviy usullari.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik protsessual kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy-protsessual kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasining "Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatining shartnomaviy-huquqiy bazasi to'g'risida" Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 14-sentabrdagi "Shartnomaviy munosabatlarni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6313-sonli Farmoni.
5. Raximov D. Majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlash usullari: Monografiya. – T., 2018.
6. Raximov D. Majburiyatlar bajarilishini fuqarolik-huquqiy ta'minlash: Monografiya. – T., 2021.

Internet resurslari:

1. <http://old.lex.uz>.
2. <https://paruz.uz>.
3. <https://www.minjust.uz>.

23-mavzu: Yuridik xizmat tomonidan mulkni saqlash bo'yicha huquqiy ta'minlash ishlarini tashkil qilish

Yuridik xizmat tomonidan mulkni saqlash masalalari bo'yicha huquqiy tusdagi hujjatlar loyihalarining qonun hujjatlariga muvofiqligini tekshirish va ularni tayyorlashda ishtirok etish tartibi. Davlat organi va tashkilotida mulkning talon-toroj qilinishi, kamomad va noishlab chiqarish xarajatlarining kelib chiqishi sabablari va sharoitlarini tahlil qilish va ularni bartaraf etish choralarini ko'rishda yuridik xizmat ishtiroki. Moddiy boyliklar va pul mablag'larini hisobdan chiqarish to'g'risidagi hujjatlar loyihalari, shuningdek qonun buzilishlari va suiiste'mollar aniqlangan auditorlik tekshiruvlari va xatlovdan o'tkazish dalolatnomalari bo'yicha huquqiy xulosalar berish tartibi.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi "Qonun hujjatlarni ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6166-son Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2733-son Qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 1-maydagi "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017-yil 19-yanvardagi PQ-2733-son qarorini amalga oshirish chora-tadbirlari haqida"gi 250-son qarori.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://www.minjust.uz>.

24-mavzu: Yuridik xizmatning da'vo ishlarini olib borish, mulkiy va boshqa manfaatlarni huquqiy himoya qilish funksiyasi. Yuridik xizmatning tekshirishlar, taftishlar va xatlovlarda hamda ularga oid hujjatlar bo'yicha huquqiy xulosalar berishdagi ishiroki

Yuridik xizmat tomonidan da'vo ishlarini olib borish tushunchasi va mohiyati. Davlat organi va tashkiloti vakili sifatida ishonchnomani rasmiylashtirish, sud majlisida ishtirok etish va munozaralarda ishtirok etish. Sudning hal qiluv qarori, qarori yoki ajrimining qonuniy va asosligini tekshirish to'g'risida apellyatsiya yoki kassatsiya, nazorat shikoyatlarini tayyorlash va tegishli sudga yuborish. Sud hujjatlari va boshqa organlar hujjatlari ijrosini nazorat qilish va uni tezroq bajarilishi uchun barcha qonuniy choralarni ko'rish.

Yuridik xizmatlarning davlat organi va tashkilotida, shuningdek uning tizimiga kiradigan tuzilmalarda yoki davlat organi va tashkiloti tomonidan o'tkaziladigan tekshirishlar, taftishlar va xatlovlarda, shuningdek ularning yakunlari bo'yicha hujjatlarni ko'rib chiqishda ishtirok etish hamda aniqlangan huquqbuzarliklar yuzasidan huquqiy xulosalar berish funksiyalari. Tekshirilayotgan xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning huquqlari va majburiyatlari. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatini tekshirish chog'ida nazorat qiluvchi organlar mansabdor shaxslarining huquqlari va majburiyatlari. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatiga aralashmaslikni kafolatlash. Nazorat qiluvchi organlar mansabdor shaxslarining harakatlari va qarorlari ustidan shikoyat qilish. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatini davlat tomonidan nazorat qilish to'g'risidagi qonunchilikni buzganlik uchun javobgarlik.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik protsessual kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasining "Sudlar to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy protsessual kodeksi.
5. O'zbekiston Respublikasining "Davlat boji to'g'risida"gi Qonuni.
6. O'zbekiston Respublikasining "Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatini davlat tomonidan nazorat qilish to'g'risida" Qonuni.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2733-son qarori.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 29-yanvardagi "Davlat organlari bilan munosabatlarda fuqarolar va tadbirkorlik sub'ektlari huquqlarining samarali himoya etilishini ta'minlash hamda aholining sudlarga bo'lgan ishonchini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-107-sonli Qarori.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://my.sud.uz>.

25-mavzu: Yuridik xizmatlar faoliyatida outsorsing masalalari

Outsorsing tushunchasi, mazmun-mohiyati. IIV bo'linmalarida ovqatlanish outsorsing asosida tashkil etilishi. Outsorsingning shtatdagi xodim (buxgalter) bilan qiyosiy mazmuni. Yuridik xizmat outsorsingi. Outsorsing va undan foydalanishning afzalliklari. Outsorsing shartnomasiga qo'yiladigan talablar. Outsorsingga oid tahlil va natijalar.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Iqtisodiy-protsessual kodeksi.

3. O'zbekiston Respublikasining "Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatining shartnomaviy-huquqiy bazasi to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining "Sudlar to'g'risida"gi Qonuni.
5. Fuqarolik-huquqiy shartnomalar. Amaliy qo'llanma. Mualliflar jamoasi. – T., 2020.
6. Yuridik xizmatning nazariy-huquqiy muammolari. Monografiya /Mas'ul muharrir Toshqulov J.O'. – T., 2019.

Internet resurslari:

1. <http://lex.uz>.
2. <http://www.gov.uz>.
3. <https://my.sud.uz>.

6-modul. YURIDIK XIZMATLAR FAOLIYATIDA XALQARO-HUQUQIY STANDARTLAR

27-mavzu: Inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha xalqaro va milliy mexanizmlar

Inson huquqlariga oid xalqaro-huquqiy hujjatlar mazmun mohiyati. Inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha xalqaro mexanizmlar: BMT, YeHHT, Yevropa Kengashi. Inson huquqlarini himoya qilish bo'yicha milliy mexanizmlar. BMTning shartnomaviy organlari faoliyati. Inson huquqlarini himoya qilishda mintaqaviy hamkorlik: shartnomalar, institutlar, tartib-taomillar. Inson huquqlarini ta'minlashda milliy institutlarning roli va ahamiyati. Inson huquqlarini himoya qilishda xalqaro va milliy fuqarolik jamiyati institutlarining o'rni va rolining ahamiyati.

Manbalar:

1. Inson huquqlari Umumjahon deklaratsiyasi. 1948.
2. Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro pakt. 1966.
3. Insonning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlari to'g'risidagi xalqaro pakt. 1966.
4. Ayollarga nisbatan kamsitishning barcha shakllarini bartaraf etish to'g'risidagi BMT konvensiyasi. 1979.
5. Qiynoqlarga hamda muomala va jazolashning boshqa shafqatsiz, g'ayriinsoniy yoki qadr-qimmatni kamsituvchi turlariga qarshi BMT konvensiyasi. 1984.
6. Bola huquqlari to'g'risidagi BMT konvensiyasi. 1989.
7. Nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiya. 2006.
8. Barcha mehnatkash-migrantlar va ularning oila a'zolarini himoya qilish to'g'risidagi xalqaro konvensiya. 1990.
9. Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro paktga birinchi fakultativ bayonnoma. 1966.
10. Odam savdosi, bolalar fohishabozligi va bolalar pornografiyasi masalalari bo'yicha bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyaga fakultativ bayonnoma. 2000.
11. Bolalarning qurolli mojaralarda ishtirok etishiga taalluqli bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyaga fakultativ bayonnoma. 2000.
12. Хелсинкский заключительный акт первого саммита глав государств и правительств государств-участников СБСЕ. 1975.
13. Договорная система ООН по правам человека (Рев.1) /Изложение фактов № 30/Рев.1 – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2012.
14. Процедура подачи и рассмотрения индивидуальных жалоб в соответствии с договорами ООН по правам человека/Изложение фактов № 7/Рев.2 – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2013.
15. Национальные механизмы по подготовке докладов и осуществлению последующей деятельности: Практическое руководство по эффективному взаимодействию государств с международными правозащитными механизмами. – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2016.
16. Национальные механизмы по подготовке докладов и осуществлению последующей деятельности: Исследование по вопросу о взаимодействии государств с международными правозащитными механизмами. – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2016.
17. Организация общественного контроля за исполнением законов в Республике Узбекистан /А.Х. Саидов, Ф.Х. Бакаева, М.А. Тиллабаев. – Т., 2017.

Internet resurslari:

1. <http://old.lex.uz>.
2. <https://paruz.uz>.
3. <https://www.minjust.uz>.

28-mavzu: Milliy qonunchilik va xalqaro mehnat standartlarga muvofiq kafolatlangan mehnat huquqlarini ta'minlash masalalari

Xalqaro mehnat standarti tushunchasi, turlari va xalqaro huquqiy yordam ko'rsatish mexanizmlari. Xalqaro mehnat tashkiloti Birlashgan Millatlar Tashkiloti ixtisoslashgan muassasasi sifatida. O'zbekiston Respublikasining Xalqaro mehnat tashkiloti bilan hamkorligining o'ziga xos xususiyatlari. Xalqaro mehnat tashkilotining O'zbekiston qo'shilgan xalqaro Konvensiyalarining bajarilishi.

Manbalar:

1. Inson huquqlari Umumjahon deklaratsiyasi. 1948.
2. Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro pakt. 1966.
3. Insonning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlari to'g'risidagi xalqaro pakt. 1966.
4. Ayollarga nisbatan kamsitishning barcha shakllarini bartaraf etish to'g'risidagi BMT konvensiyasi. 1979.
5. Qiynoqlarga hamda muomala va jazolashning boshqa shafqatsiz, g'ayriinsoniy yoki qadr-qimmatni kamsituvchi turlariga qarshi BMT konvensiyasi. 1984.
6. Bola huquqlari to'g'risidagi BMT konvensiyasi. 1989.
7. Nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiya. 2006.
8. Barcha mehnatkash-migrantlar va ularning oila a'zolarini himoya qilish to'g'risidagi xalqaro konvensiya. 1990.
9. Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro paktga birinchi fakultativ bayonnoma. 1966.
10. Odam savdosi, bolalar fohishabozligi va bolalar pornografiyasi masalalari bo'yicha bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyaga fakultativ bayonnoma. 2000.
11. Bolalarning qurolli mojaralarda ishtirok etishiga taalluqli bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyaga fakultativ bayonnoma. 2000.
12. Хелсинкский заключительный акт первого саммита глав государств и правительств государств-участников СБСЕ. 1975.
13. Договорная система ООН по правам человека (Рев.1) /Изложение фактов № 30/Рев.1 – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2012.
14. Процедура подачи и рассмотрения индивидуальных жалоб в соответствии с договорами ООН по правам человека/Изложение фактов № 7/Рев.2 – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2013.
15. Национальные механизмы по подготовке докладов и осуществлению последующей деятельности: Практическое руководство по эффективному взаимодействию государств с международными правозащитными механизмами. – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2016.
16. Национальные механизмы по подготовке докладов и осуществлению последующей деятельности: Исследование по вопросу о взаимодействии государств с международными правозащитными механизмами. – ООН, Нью-Йорк и Женева, 2016.
17. Организация общественного контроля за исполнением законов в Республике Узбекистан /А.Х. Саидов, Ф.Х. Бакаева, М.А. Тиллабаев. – Т., 2017.

Internet resurslari:

1. <http://old.lex.uz>.
2. <https://paruz.uz>.
3. <https://www.minjust.uz>.

29-mavzu: Xalqaro shartnomalarning O'zbekiston Respublikasi huquqiy tizimidagi ahamiyati

“Xalqaro shartnomalar huquqi” tushunchasi. Xalqaro shartnomalarda tomonlar. Xalqaro shartnomalarni tuzish bosqichlari. Xalqaro shartnomalarda izoh. Xalqaro shartnomalarning kuchga kirishi, e’lon qilinishi va ro’yxatga olinishi. Xalqaro shartnomaning shakli, tuzilishi va tili. Xalqaro shartnomaning amal qilishi. Xalqaro shartnomaning haqiqiy yoki haqiqiy emasligining shartlari. Xalqaro shartnomaning bekor qilinishi. Xalqaro shartnomaning to’xtatib qo’yilishi. O’zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarining milliy huquqiy tizimdagi o’rni

Manbalar:

1. O’zbekiston Respublikasining “O’zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari to’g’risida”gi Qonuni.
2. Xalqaro huquqiy yordam ko’rsatish bo’yicha xalqaro shartnomlar to’plami. O.Sulaymanov, – T., 2017.
3. Lukashuk I.L. Saidov A.X. Hozirgi zamon xalqaro huquqi. Darslik. –T.: Adolat, 2006.
6. Умаррахунов И.М. Международная договорно-правовая практика Республики Узбекистан. – Т., 2003.
7. Сборник международных договоров. ООН. Нью-Йорк, Женева. 1994.

Internet resurslari:

1. www.parliament.gov.uz.
2. www.senate.gov.uz.
3. www.minjust.uz.
4. www.uzmarkaz.uz.
5. www.nhrc.uz.
6. www.ombudsman.gov.uz.
7. www.un.org.
8. www.ohchr.org.
9. www.unesco.org.
10. www.childrenrights.net.
11. www.untreaty.un.org.

30-mavzu: Xalqaro arbitraj va Arbitraj kelishuvi

Arbitraj. Arbitraj muassasasi. Arbitr. Arbitraj sudi. Arbitraj sudining mustaqilligi. Yozma xabarlarni olish. E’tiroz bildirish huquqidan voz kechish. Arbitraj kelishuvi. Arbitraj sudining tarkibi va yurisdiksiyasi. Rad etish uchun asoslar va rad etish tartib-taomili. Ta’minlash choralari va dastlabki qarorlar. Arbitraj muhokamasini yuritish. Arbitrajning hal qiluv qarorini qabul qilish va muhokamani tugatish. Arbitrajning hal qiluv qarori ustidan shikoyat qilish. Arbitrajning maxfiyligi.

Manbalar:

1. O’zbekiston Respublikasining “Xalqaro tijorat arbitraji to’g’risida”gi Qonuni.

Internet resurslari:

1. www.parliament.gov.uz.
2. www.senate.gov.uz.
3. www.minjust.uz.

7-modul. YURIDIK XIZMAT XODIMLARIGA QO’YILADIGAN ZAMONAVIY TALABLAR

31-mavzu: Yuridik xizmatlar faoliyatida shaxslararo munosabatlar va muloqot psixologiyasi.

Nizoli vaziyatlar va jamoda nizolarni hal etishning samarali usullari

Jamoadagi konfliktli vaziyatlar, ularni bartaraf etish imkoniyatlari. Muloqot qonuniyatlari va o’zaro bog’liq jihatlari. Inson muloqot jarayonining mohiyati. Muloqotning vazifalari. muloqotning maqsadiga ko’ra funksiyalari. Muloqot turlari. Bevosita va bilvosita muloqotlar. Muloqot shakl (usul)lari. Muloqotning psixologik vositalari. Muloqot jarayonidagi psixologik to’siqlar. Muloqot madaniyati. Shaxslararo munosabatlarni o’rnatishda nutq madaniyati. Muomalaning noverbal vositalari.

Nizoli vaziyatlarning (konflikt) tuzilishi. Guruhlararo munosabatning texnologiyasi. O’zaro bir-biridan kutish. Shaxs, maqsad, motiv. Tashkillashtirilgan ziddiyatlar. Insoniy muloqotlar psixologiyasi. Shaxslararo muloqotning shaxs rivojlanishida tutgan o’rni. Muloqotning psixologik vositalari. Muloqot va unga o’rgatish muammolari.

Manbalar:

1. Maxmudov I.I. Boshqaruv psixologiyasi. O'quv qo'llanma. – T., 2006.
2. Xojimatova M. Nutq san'ati. O'quv qo'llanma.–T., Yangi asr avlodi, 2011.

Internet resurslari:

1. www.expert.psychology.ru.
2. www.psycho.all.ru.
3. www.psychology.net.ru.
4. www.psy.piter.com.